

Nejvýznamnější choroby skotu, ovcí a koz

Doc. MVDr. A. Pechová, CSc.

I. Infekční onemocnění

- Prionová
- Virová
- Bakteriální
- Mykotická
- Parazitární

II. Neinfekční onemocnění

- Metabolická onemocnění
- Trávicí aparát
- Dýchací aparát
- Pohybový aparát
- Mléčná žláza
- Močový aparát
- Cirkulační aparát
- Pohlavní aparát a poruchy reprodukce

Onemocnění GIT - telata

Bachorové dysfunkce

➤ Mléčná výživa

- Pití do bachoru
- Reflux

➤ Odstav

- Recidivující tympanie
- Senné břicho

Další části GIT

➤ Slezové vředy

➤ Průjmy

- Neinfekční
- Infekční

Pití do bachoru a reflux

➤ Příčiny

- Dysfunkce čepcového žlabu
- Chyby v technologii napájení
- Stres
- Napájení sondou
- Reflux = vnitřní zvracení

➤ Klinické příznaky

- Průjem
- Inapetence
- Tympanie
- Bolestivost dutiny břišní

Diarrhoický syndrom telat

► Příčiny

- Nedostatečné napojení kolostrem
- Nesprávné složení mléčné náhražky
- Špatná kvalita podávaných krmiv
- Chyby v napájení – teplota, množství, frekvence napájení
- Prochlazení dutiny břišní, stres
- Karence stopových prvků a vitamínů
- Viry – rotaviry, koronaviry...
- Bakterie – E. coli, Salmonela spp., Clostridium perfringens
- Parazité - Cryptosporidium parvum, kocidiózy

Diarrhoický syndrom telat

➤ **Klinické příznaky**

- Průjem
- Dehydratace – kožní řasa, suchost sliznic
- Apatie
- Snížený příjem krmiva až inapetence
- Ulehnutí, slabost, křeče, koma

Recidivující tympanie

➤ Příčiny

- Špatný přechod na rostlinou výživu
- Nedostatečný rozvoj mikroflóry
- Ve věku 2 – 3 měsíce
- Hromadění nestrávené vlákniny
- Nedostatek vody

➤ Klinické příznaky

- Opakující se tympanie po nakrmení
- Senné břicho
- Zaostávání v růstu
- Hrubá srst
- Tuhý trus s netrávenou vlákninou

Onemocnění GIT - dospělý skot

Bachorové dysfunkce

- **Jednoduchá bachorová indigesce**
- **Bachorová acidóza**
 - Akutní
 - Chronická
 - SARA
- **Bachorová alkalóza**
- **Hniloba bachorového obsahu**
- **Tympanie bachoru**
 - Prostá
 - Pěnová

Další části GIT

- **Dislokace slezu**
 - Levostranná
 - pravostranná
- **Obstipace knihy**
- **Průjmy**
 - Neinfekční
 - Infekční

Jednoduchá bachorová indigestce

► Příčiny

► Primární x sekundární

- Hladovění (kvantitativní x kvalitativní)
- Látky působící inhibičně na bachorovou mikroflóru (antibiotika, dezinfekce, aditiva)
- Špatná kvalita krmiv (nahnílá, zaplísněná, zapařená, namrzlá)

► Klinické příznaky

- velmi nevýrazné ale mohou být i výraznější podle příčiny
- chuť na krmivo zachována
- snížení bachorové činnosti
- při dlouhodobém trvání
 - hubnutí
 - pokles produkce mléka
 - ketóza

Acidóza bachorového obsahu - akutní

➤ Příčiny

- Vysoký příjem škrobů, sacharidů

➤ Klinické příznaky

- Apatie
- Nepřijímá krmivo, nepřezvykuje
- Zástava bachorové činnosti
- Trias nebývá výrazněji alterován
- Ulehnutí
- Průjem

Chronická acidóza bachorového obsahu - SARA

► Příčiny

- Zvýšený příjem lehce stravitelných sacharidů
- Nedostatek vlákniny
- Špatná struktura KD

► Klinické příznaky

- Nevýrazné
- Snížené přežvykování
- Řidší, světlejší trus
- Matná srst
- Změny ve složení mléka (deprese tuku)
- Záněty dělohy
- Zvýšený výskyt kulhání
- Zhoršení reprodukčních funkcí

Důsledky bachorové acidózy

- Deprese příjmu krmiva
- Průjem – snížení využití živin KD
- Snížení trávení vlákniny
- Vznik energetického deficitu (ketózy)
- Změny ve složení mléka – deprese tuku
- Laminitidy aseptické
- Zánět bachorové sliznice
- Bachorové mikroorganismy a bakteriální imunogeny (LPS)
- Jaterní abscesy
- Narušení imunity
- Narušení reprodukčních funkcí, metritidy

Alkalóza bachorového obsahu

➤ Příčiny

- Překrmění degradovatelnými dusíkatými látkami
- Nedostatek pohotové energie v bachoru
- Nejčastěji otrava močovinou

➤ Klinické příznaky

➤ **Akutní průběh (otrava močovinou)**

- Ulehnutí
- Křeče
- Průjem
- Rychlý průběh
- Riziko úhynu

➤ **Chronický průběh**

- ↓ produkce mléka
- Matná, zježená srst
- Hepatorenální komplikace
- hubnutí

Dislokace slezu

► Příčiny

- Genetika
- Prostorové změny v dutině břišní
- Sacharidy v KD
- Minerální metabolismus

► Klinické příznaky

- **Levostranná x pravostranná**
- Snížený příjem krmiva, jádra
- Apatie
- dehydratace
- Snížené množství trusu x průjem
- Pokles dojivosti
- Ketóza
- Hubnutí, vykasané břicho

- Kolikové bolesti
- Alterace CZS, triasu

Metabolické poruchy – NL, energie

➤ Ketóza

- Subklinická
- Klinická
- Produkční
- Alimentární

➤ Lipomobilizační syndrom

➤ Hepatopatie

➤ Metabolická acidóza

➤ Metabolická alkalóza

➤ Otrava močovinou

Typy ketózy

Primární

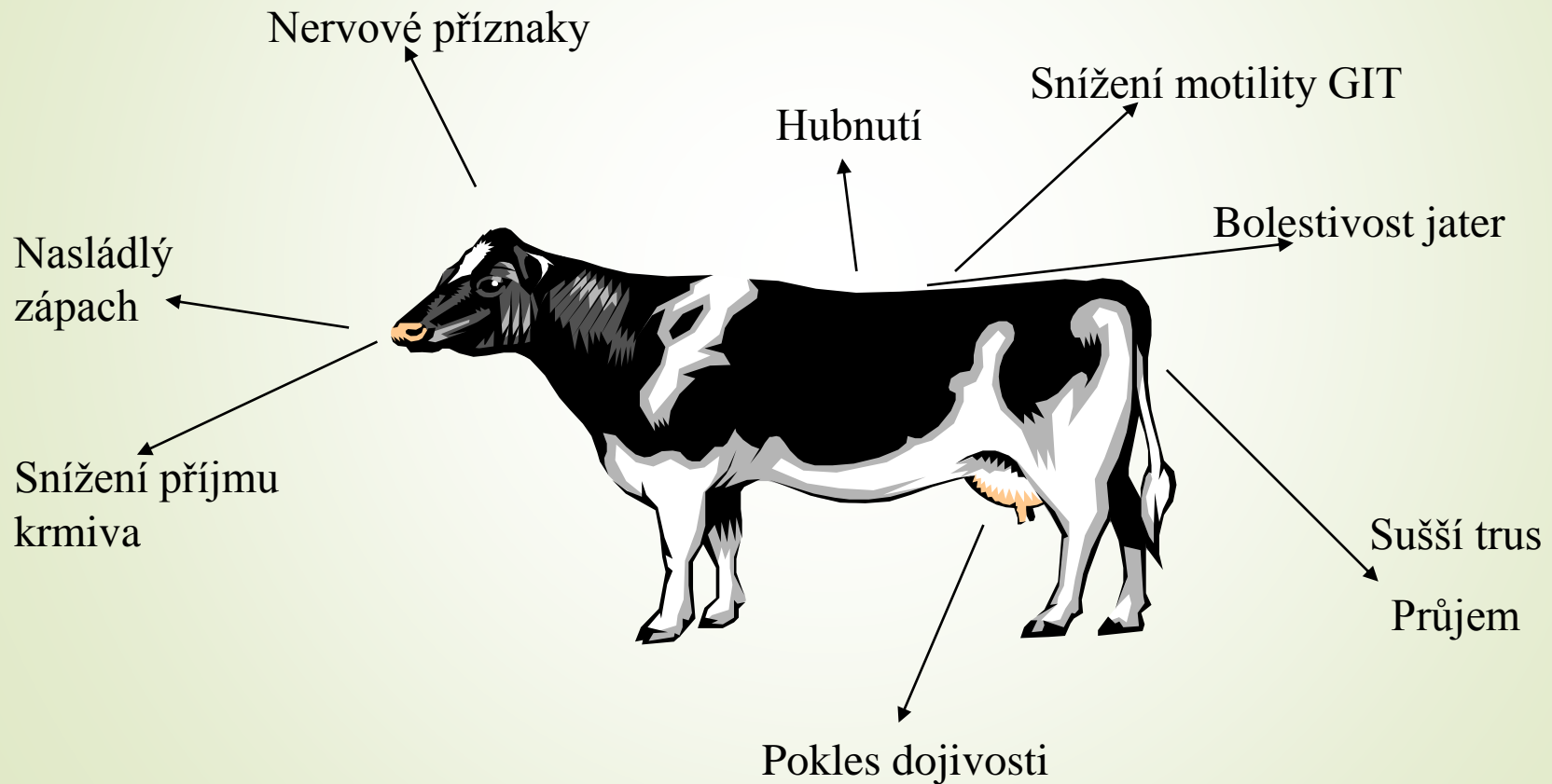
- Produkční
- Alimentární

Sekundární

Klinická ketóza

Digestivní forma

Nervová forma

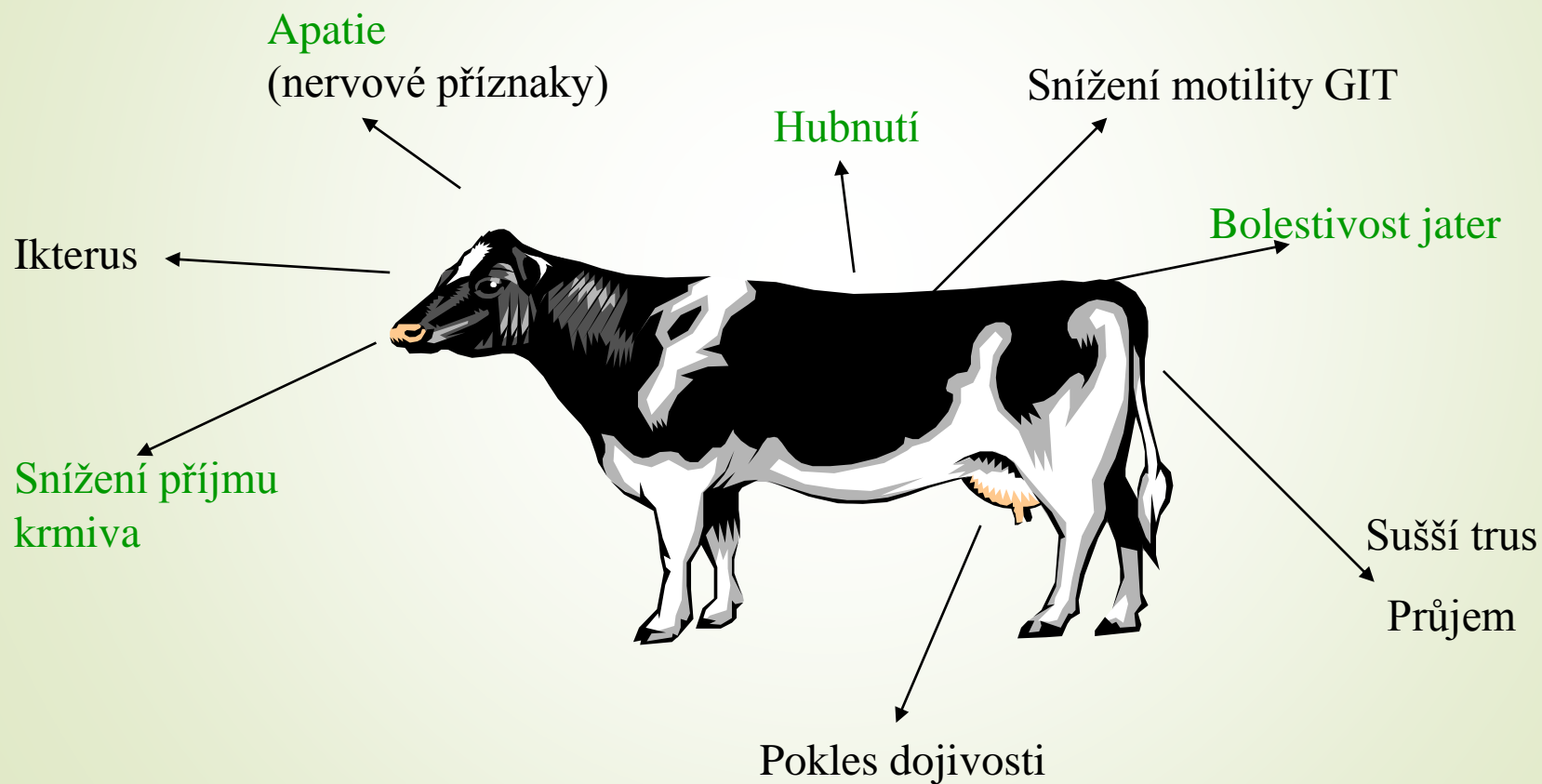
LIPOMOBILIZAČNÍ SYNDROM

- Základním rizikovým faktorem je velmi dobrá až tučná kondice dojnic před porodem
- Vzniká při negativní energetické bilanci.

Ekonomické dopady:

- *Snížení produkce mléka*
- *Změny ve složení mléka*
- *Hubnutí dojnic*
- *Reprodukční poruchy*
- *Narušení imunity*
- *Nutné porážky*
- *Úhyn*

Klinické příznaky

Metabolické poruchy – makroprvky

➤ Vápník, fosfor

- Porodní paréza
- Hypofosfatemické ulehnutí
- Křivice (rachitida)
- Měknutí kostí (Osteomalácie)
- Řídnutí kostí (Osteoporóza)

➤ Hořčík

- Tetanie (hypomagnesemie)
 - Pastevní
 - Stájová
 - Transportní

➤ Draslík

- Hypokalemické ulehnutí

Porodní paréza

ETIOLOGIE

- Vysoký příjem vápníku
- Karence hořčíku
- Alkalogenní KD - kationto-aniontová rovnováha
- Nerovnováha mezi ztrátou Ca kolostrem a dostupným Ca z extracelulárního poolu (absorpce + mobilizace)

PATOGENEZE

- Množství Ca vylučovaného kolostrem (1,7 – 2,3 g/kg)
- Kráva 600 kg: krev - **3 g** Ca, extracelulární tekutiny **8 – 9 g** Ca,
pohotovité zdroje v kostech **6 – 15 g** Ca
- Kolostrum 10 l - cca. **20 g** Ca
- Ca mobilizace z kostí + zvýšená absorpce ve střevě

Metabolické poruchy – mikronutrienty

➤ Zn

- Parakeratóza

➤ Cu

- Ataxie, deformace končetin

➤ Se

- Nutriční svalová dystrofie

➤ Jod

- Struma

➤ Fe

- Anemie - mléčný výkrm telat

➤ Vitamin E

- Nutriční svalová dystrofie

➤ Beta karoten, vitamin A

- reprodukce

➤ Vitamin D

- Křivice
- Osteopatie
- Porodní paréza

➤ B-komplex

- Neuropatie

Onemocnění dýchacího aparátu

➤ Horní cesty dýchací

- Rhinitis, bronchitis, laryngitis.....

➤ Dolní cesty dýchací

➤ Pneumonie různého typu

- abscedující/hnisavá
- katarální/krupózní
- traumatická
- verminózní
- gangrenózní/**aspirační**
- specifická (např. tuberkulosa)
- Edém, emfyzém, pleuritis.....

Onemocnění dýchacího aparátu

➤ **Klinické příznaky**

- Výtok z nosu a očí
- Dyspnoe
- Kašel
- Apatie, inapetence
- Alterace triasu
- Abnormální postoj
- Intolerance zátěže

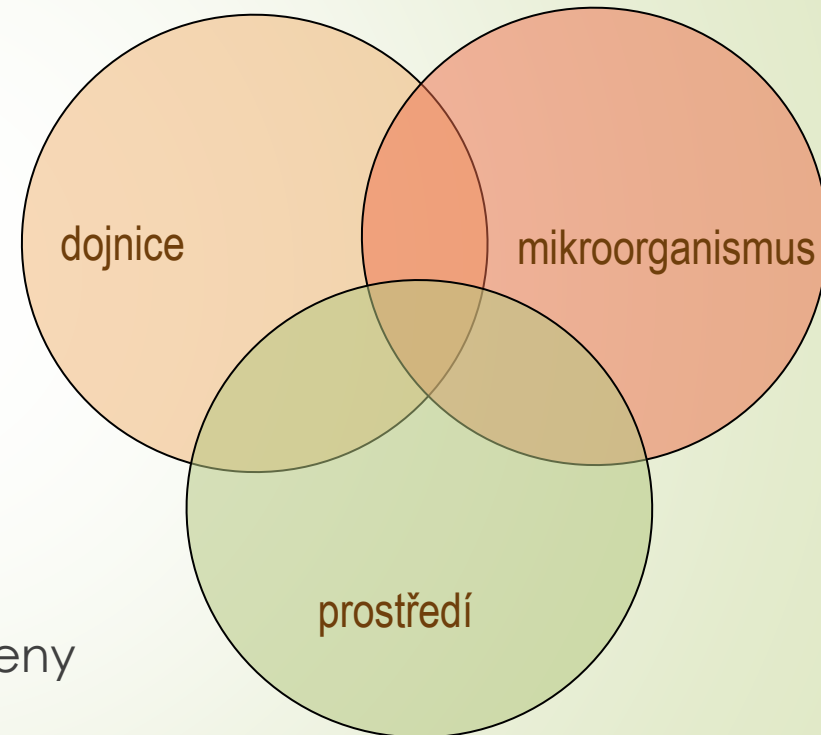
Respirační syndrom telat

- **Příčiny** - multifaktoriální onemocnění
 - Zoohygiena
 - Imunita
 - Infekce
 - Viry - Virus parainfluenzy, BRSV, Adenoviry, Rhinoviry, BVD
 - Bakterie - *Pasteurella multocida*, *Mannheimia haemolytica*, *Actinomyces bovis*, *Staphylococcus aureus*, *Mycoplasma bovis* a *bovirhinis*, *Neisseria*
- **Klinické příznaky**
 - Kašel, výtok z nozder, očí, dyspnoe.....
 - Zpomalení růstu

Mastitidy

► Příčiny

- **Špatné seřízení dojícího stroje**
 - Předojoování
 - Nedodojoování
 - Traumatizace struků
- **Nedostatečná hygiena při dojení**
 - Přenos kontagiózních patogenů
- **Zoohygiena**
 - Infekce environmentálními patogeny
- **Zhoršení imunitních funkcí**

Mastitidy dle původce

➤ **Kontagiózní** (závislé na zvířeti)

- *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae*,
Streptococcus dysgalactiae, *Mycoplasma bovis*,
Arcanobacterium bovis

➤ **Environmentální** (patogeny ve vnějším prostředí)

- G- bakterie (enterobakterie)
- *Escherichia Coli*, *Klebsiella*, *Enterobacter*, *Streptococcus uberis*, *Streptococcus bovis*, *Enterokoky*, *Proteus*,
Pseudomonas aeruginosa, *Serratia*, *Yersinia equinus*

Typy mastitid dle KP

➤ Bez klinických příznaků zánětu

- Iritace mléčné žlázy
- Subklinická mastitida

➤ S klinickými příznaky zánětu

➤ Katarální mastitida

- akutní
- chronická

➤ Parenchymatózní mastitida

- akutní
- chronická
- abscedující

Onemocnění pohybového aparátu

➤ Paznehty

- Chodidlové vředy
- Hniloba patek
- Porušení rohové stěny - rozštěp, rýhy,
- Zánět kůže prstu- Dermatitis digitalis, interdigitalis

➤ Svaly, šlachy, klouby, kosti

- Artritidy, periartritidy, flegmóny.....
- Luxace, subluxace
- Zlomeniny

➤ Syndrom ulehnutí

Zdravotní problémy související se zoohygienou a technologií

➤ **Poranění**

- Ostré hrany

➤ **Otlaky, abscesy**

- Nevhodně umístěné zábrany
- Tarzální klouby (lehací boxy)
- Sedací hrboly (dojírny)

➤ **Odřeniny, poranění, dermatitidy**

- Ostré hrany, předměty, hrazení a zábrany z nevhodného materiálu

➤ **Traumata končetin, zlomeniny, luxace, subluxace**

- Kluzké podlahy

➤ **Pododermatitidy, otlaky**

- Špatně dimenzované podlahy, rošty, pletivo, špatná zoohygiena

Onemocnění novorozených telat

- Pupeční kýla
- Infekce pupku

Záněť pupku u telat

➤ Záněť vnějšího pupku

➤ Bolestivost, zvětšení

➤ Záněť vnitřního pupku

➤ Bolestivost, zvětšení, alterace CZS

➤ Polyarthritis

➤ Seps

Polyarthritis

- Apatie, nechutenství
- Alterace triasu
- Neochota k pohybu, ulehnutí
- Zvětšení a bolestivost kloubů
- Ulehnutí